

| ORGANISM | NAMN                                         | INFORMATION                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | LÄNKAR                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>A</b> |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| BAKTERIE | <b>Abiotrophia defectiva</b>                 | Kallades tidigare Streptococcus defectivus. Grampositiva kocker tillhörandes alfastreptokockerna. Ingår i människans normalflora och finns i munhåla och på huden. Kan i sällsynta fall orsaka endokardit. Ofta resistent mot flertalet antibiotika.                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| PARASIT  | <b>Acanthamoeba</b>                          | Acanthamoeba är amöbor som finns i vatten och fuktig jord med global utbredning. Bland annat A. culbertsoni och A. polyphaga anses patogena för människan. Vi kan bl.a. smittas vid bad eller via luftfuktare. Orsakar framför allt hornhinneinfektioner hos linsbärare men kan även via en sårinfektion i huden ge meningoencefalit hos individer med nedsatt immunförsvar.                        | <a href="https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/sykdommer-a-a/amobeinfeksjoner--veileder-for-hel/#om-amoebeinfeksjoner">https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/sykdommer-a-a/amobeinfeksjoner--veileder-for-hel/#om-amoebeinfeksjoner</a> |
| BAKTERIE | <b>Acinetobacter species</b>                 | Obligat aeroba, gramnegativa stavar. Finns överallt i vår omgivning och tillhör vår normala bakterieflora på huden. Vanliga species är A. baumannii, A. calcoaceticus, A. lwoffii. De är anses lågvirulenta men är opportunistiska patogener och kan ofta ses i urinvägarna, särskilt hos patienter med KAD, men även i blod, sårsekret, abcesser och bukdränage m.m. Är ofta antibiotikaresistent. | <a href="https://www.cdc.gov/HAI/organisms/acinetobacter.html">https://www.cdc.gov/HAI/organisms/acinetobacter.html</a>                                                                                                                                     |
| BAKTERIE | <b>Actinomyces species</b>                   | Anaeroba grampositiva stavar. Förekommer som del av luftvägarnas och munhålan normalflora. Kan ge flegmone och abcesser i halsområdet, infektion i lungorna med symptom som liknar tuberkulos samt bäckeninfektioner hos kvinnor. Kan leda till tilltagande destruktions av vävnader i kind och käkben. Vanligaste arten vid infektion är A. israelii. Kallades tidigare "strålsvamp".              | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/actinomyces/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/actinomyces/</a>                                                         |
| BAKTERIE | <b>Aerococcus species</b>                    | Grampositiva kocker, besläktade med enterokocker. A. viridans och A. urinae kan orsaka urinvägsinfektion hos predisponerade individer, septikemi, endocardit och meningit. Finns även fall beskrivna med spondylodiskit och peritonit.                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| BAKTERIE | <b>Aeromonas species</b>                     | Gramnegativa stavar. Omgivningsbakterie som förekommer normalt i vatten och i livsmedel som kött och mejeriprodukter. Kan även förekomma normalt i tarmen. Kan orsaka bland annat gastroenteriter, sårinfektioner, septikemi och urinvägsinfektioner.                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| BAKTERIE | <b>Aggregatibacter actinomycetemcomitans</b> | Gramnegativ stav som förekommer i människans munhåleflora och är en av huvudsakerna till periodontit. Bakterien är lågpåtagande men kan även orsaka munhåleabscess och endocardit. Kan ses i blandinfektion med Actinomyces.                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                             |

En grupp av grampositiva kocker med likartade fenotypiska egenskaper som grupperats av praktiska skäl (snarare än taxonomiska). Kallas även viridansstreptokocker. På blodagarplattor växer de flesta med alfahemolys (en svagt grönaktig zon runt kolonin), men kan även ha betahemolys eller sakna hemolys. I mikroskop ses kedjor. De tillhör den normala floran i mun och på hud och har generellt låg sjukdomsframkallande förmåga. De förekommer som kontaminanter i bakteriologiska prov (blododling m. fl.). Orsakar framför allt infektioner hos immunsupprimerade, vid förekomst av främmandekroppsmaterial eller efter långvarig antibiotikabehandling. Kan t.ex. orsaka endokardit, abscesser, sårinfektioner, meningit, ben- och ledinfektioner, luftvägs- ögon- och urinvägsinfektioner.

[http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Diagnostik\\_av\\_grampositiva,\\_katalasnegativa\\_kocker\\_\(%22alfa-streptokocker%22\)](http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Diagnostik_av_grampositiva,_katalasnegativa_kocker_(%22alfa-streptokocker%22))

PARASIT      **Amöbor**

Amöbor är relativt stora, encelliga organismer (protozoer) som förekommer i naturen och kan finnas normalt i tarmkanalen hos djur och människa. De flesta är frilevande och har ingen mellanvärd. Förekommer i havet, färskvattnet och fuktig jord. De flesta amöbor ger inte sjukdom hos människa, de vanligaste amöborna som är patogena för människan är: -Entamoeba histolytica -Naegleri fowleri -Akantamoeba -Balamuthia mandrillaris.

<https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/sykdommer-a-a/amobeinfeksjoner--veileder-for-hel/#om-amoebeinfeksjoner>

PARASIT      **Ancylostoma duodenale**

Rundmaskar (nematoder) som kallas hakmaskar då de hakar sig fast i slemhinnan i tarmen. Förekommer i tropikerna men i Sverige endast som importfall. Ägg kommer ut med avföringen, når jorden där larverna vidare kan pentera huden på fötter och till slut nå tarmen. Kan ge lätt klåda när de tar sig in i huden samt lätta luftägsbesvär när de passerar lungorna. I tarmen lever den på blod och kan ge upphov till svår anemi. Diagnos genom mikroskopi på avföringsprov.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/hakmaskinfektion/>

SVAMP      **Aspergillus, A. fumigatus, A. niger, A. flavus**

Mögelsvamp som kan orsaka aspergillos med symptom från milda astmaliknande tillstånd till livshotande tillstånd. Kan drabba individer med kronisk sjukdom i luftvägarna eller öron-, näsa-, halsområdet, eller vid immunsuppression. Förekommer ofta i matjord, livsmedel, damm osv och smittar via inandning av sporer.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/aspergillos/>

PARASIT      **Ascaris lumbricoides**

Människans spolmask. En av människans vanligaste parasiter, förekommer främst i områden med sämre hygien och de flesta fall i Sverige är importfall. Stor som en dagmask. Honan lägger stora mängder ägg i tarmen som sedan kan smitta t.ex. via förorenade grönsaker. Ägg som kläcks i tarmen blir larver som tar sig via blodet till lungorna, och sedan via matstrupen åter till tarmen där de blir fullvuxna maskar. Ger vanligen inga symptom om mängden är lindrig men vid massiv förekomst finns risk för ileus och påverkan på näringsupptag. Diagnos genom mikroskopi på avföringsprov.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/spolmaskinfektion/>

## B

|          |                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                             |
|----------|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Bacillus anthracis</b>                           | Grampositiv stav som orsakar mjältbrand (antrax). Sporbildande bakterie vars sporer kan överleva i över 100 år. Smittar oftast människa via direktkontakt med infekterade djur, foder m.m, främst via skadad hud. Ger en mycket allvarlig akut sjukdom med ilsket sår, pneumoni, septikemi och bukbesvär. Klassas som allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen, anmälningsplikt och smittspårningsplikt föreligger. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mjaltbrand/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mjaltbrand/</a>                                                           |
| BAKTERIE | <b>Bacillus cereus</b>                              | Grampositiv stav. En sporbildande bakterie som förekommer i miljön över hela världen. Bildar enterotoxiner och är en vanlig orsak till matförgiftning. Sprids framförallt via risrätter som förvaras vid för hög temperatur. Har i övrigt låg sjukdomsframkallande förmåga men rapporter finns om att den kan vara associerad till ortopediska infektioner. Ofta betalaktamasproducerande.                              | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/bacillus-cereus-matforgiftning/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/bacillus-cereus-matforgiftning/</a>                   |
| BAKTERIE | <b>Bacteroides fragilis</b>                         | En stor grupp av gramnegativa stavformade bakterier som finns i normalfloran i tarmen. En av de vanligast förekommande och mer virulenta anaeroberna i kliniska prover. Kan orsaka infektioner på de flesta lokaler, förekommer ofta i blandinfektioner efter kirurgi i tarm och kvinnliga genitalia. Många är betalaktamasbildande.                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| PARASIT  | <b>Balamuthia mandrillaris</b>                      | Frilevande amöba som finns i jorden. Kan smitta genom förorenat sår eller att man andas in damm. Kan orsaka granulomatos encefalit (GAE) som har hög dödlighet.                                                                                                                                                                                                                                                         | <a href="https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/sykdommer-a-a/amobeinfeksjoner--veileder-for-hel/#om-amoebeinfeksjoner">https://www.fhi.no/nettpub/smittevernveilederen/sykdommer-a-a/amobeinfeksjoner--veileder-for-hel/#om-amoebeinfeksjoner</a> |
| PARASIT  | <b>Bandmask, Taenia saginata samt Taenia solium</b> | "Binnikemask." Orsakas av släktet Taenia. Finns spridda över hela världen, enstaka fall i Sverige. Huvudvärden är människa där maskarna finns i tarmen och kan vara flera meter långa. Kan vara symptomfritt men även ge magbesvär som buksmärta och ökad aptit.                                                                                                                                                        | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/bandmask-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/bandmask-/</a>                                                             |
| BAKTERIE | <b>Bartonella henselae</b>                          | Orsakar kattklössjuka eller Cat scratch disease. Ovanligt i Sverige, låg förekomst bland svenska katter. Ger feber och svullnad av lymfkörtlar efter bett eller rivskada av katt. Antibiotika har tveksam effekt, läker ofta ut av sig själv på några månader. Diagnos genom serologi.                                                                                                                                  | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kattklossjuka/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kattklossjuka/</a>                                                     |
| BAKTERIE | <b>Betahemolyserande streptokocker</b>              | Grampositiva kocker. Streptokocker indelas traditionellt efter sin hemolys på agarplattor där betastreptokocker har klar hemolys. Var god se under "G" för grupp A, B, C, D och G-streptokocker.                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                             |
| PARASIT  | <b>Blastocystis</b>                                 | Vanligt förekommande amöba i världen och Sverige. Kan ge buksmärta och diarré men den sjukdomsframkallande förmågan är omdiskuterad då den är vanlig även hos symptomfria människor. Smittar via vatten och livsmedel. Behandlingsrekommendationer saknas.                                                                                                                                                              | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/blastocystisinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/blastocystisinfektion/</a>                                     |
| BAKTERIE | <b>Bordetella parapertussis</b>                     | Gramnegativ stav. Ger en kikhosteliknande sjukdom, möjligen mildare än Bordetella pertussis.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kikhosta-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kikhosta-/</a>                                                             |

Gramnegativ stav. Orsakar kikhosta. Sprids som luftburen droppsmitta från människa till människa med mycket hög smittsamhet. Förekommer globalt med epidemiska utbrott i perioder. Drabbar mest spädbarn. Diagnostiseras med NPH-prov för PCR-analys. Analysens känsligheten minskar efter 4-5 veckors duration varför serologi då kan övervägas.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kikhosta/>

Flera arter inkl B. burgdorferi, B. garinii och B. afzelii ger upphov till borreliainfektion, också kallad Lyme disease, ffa i Europa och Nordamerika. Sprids via fästingar som har bakterien i sin GI-kanal som den kräks upp vid blodsugning. Ger rodnad i hud som sprider sig över tid, erythema migrans, och kan senare även ge symptom från tex. CNS och leder.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/borreliainfektion/>

B. abortus, B. melitensis och B. suis är gramnegativa stavar som kan ge upphov till brucellos. Ovanligt i Sverige då smittan bland djurpopulationen utrotades på 50-talet. Smittar oftast via mejeriprodukter som ej pastöriserats. Ger återkommande feberperioder, huvudvärk, muskelvärk och kan ge sekundär osteomyelit. Anmälningsskyldig enligt smittskyddslagen.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/brucellos/>

En rundmask som kan orsaka elefantsjukan, kallas även filarios. Förekommer i den tropiska världen, inte i Sverige. Smittar via infekterade myggor. Maskarna huserar i lymfkärl där de utsöndrar larver (mikrofilarier). De kan ge allergiska reaktioner och rent mekaniskt störa lymfflödet vilket leder till lymfödem. Huden drabbas ofta av bakteriella sekundärinfektioner.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/filariainfektion/>

Gramnegativ stav, omgivningsbakterie som trivs i fuktig miljö. Nosokomial patogen med låg sjukdomsframkallande förmåga hos friska individer. Patienter med Cystisk fibros är särskilt mottagliga. Kan orsaka pneumoni, UVI, sårinfektion, peritonit, bakteriemi och septisk artrit.

[http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Burkholderia\\_cepacia](http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Burkholderia_cepacia)

## C

Gramnegativa stavar som normalt finns i tarmen hos bland annat hönsfåglar och nötboskap. Smittar människa via förorenade livsmedel, främst kyckling. Ger vanligen inom 1-3 dygn diarré, buksmärta, kräkningar, feber. Diagnostiseras med PCR på faeces. Allmänfarlig och smittspårningsskyldig smitta som ska smittskyddsanmälas.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/campylobacterinfektion/>

Till släktet Candida hör flera svampar som albicans, glabrata och tropicalis. De tillhör vår normala flora. Ger i regel ytliga godartade infektioner i hud, naglar och på slemhinnor. Vid nedsatt allmänillstånd eller efter antibiotikabehandling kan candidaarter ge djupa och allvarliga infektioner som sepsis, pneumoni, meningit, endokardit och ögoninfektioner.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/candidainfektion/>

|          |                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Capnocytophaga canimorsus</b>        | En gramnegativ stav, återfinns normalt i hundens munhåleflora. Kan orsaka sårinfektion efter hundbett och ge sepsis, meningit och endokardit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Cardiobacterium hominis</b>          | Gramnegativ stav som normalt finns i munhåla och nasopharynx. Orsakar i huvudsak HACEK-endokardit (C står för <i>Cardiobacterium hominis</i> ).                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Chlamydophila pneumoniae</b>         | Även känd som TWAR. En obligat intraceullär gramnegativ stav som förekommer över hela världen. Sprids via aerosol och kan orsaka infektion i luftvägarna som sinuit, bronkit, faryngit och pneumoni. Diagnos genom PCR på luftvägsprov.                                                                                                                                                                                                           | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/chlamydia-pneumoniae-">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/chlamydia-pneumoniae-</a>                     |
| BAKTERIE | <b>Chlamydia psittaci</b>               | En obligat intraceullär gramnegativ stav som orsakar papegojsjukan, ornithos. Smittämnet förekommer främst i avföringen hos smittade fåglar, sprids till oss via damm från avföringen. Ger en atypisk pneumoni. Diagnos genom PCR på luftvägsprov eller antikroppspåvisning i blod. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom.                                                                                                         | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/papegojsjuka-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/papegojsjuka-/</a>                                   |
| BAKTERIE | <b>Chlamydia trachomatis</b>            | Orsakar könssjukdomen klamydia. En obligat intraceullär gramnegativ stav. Den vanligaste sexuellt överförbara sjukdomen i Sverige. Kan ge uretrit, salpingit, epididymit. Allmänfarlig, smittspårningspliktig sjukdom som ska smittskyddsanmälas.                                                                                                                                                                                                 | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/klamydiainfektion-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/klamydiainfektion-/</a>                         |
| BAKTERIE | <b>Chryseobacterium meningosepticum</b> | Gramnegativ stav. Finns i jord och vatten, inte i vår normalflora. Ovanlig orsak till meningit och sepsis hos nyfödda.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Citrobacter</b>                      | Gramnegativa stavar tillhörande Enterobacteriaceae, relativt ovanliga i tarmfloran. <i>C. freundii</i> , <i>C. koseri</i> och <i>C. amalonaticus</i> är några exempel på species. De kan orsaka urinvägsinfektioner, pneumoni, sårinfektioner och bakteriemi.                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Clostridium botulinum</b>            | Strikt anaerob grampositiv stavformad bakterie som bl.a. förekommer i jorden och vars sporer kan finnas i livsmedel och då ge "klassisk botulinism". Kan även spridas via sår, "sårbotulinism" samt till spädbarn via födan, "spädbarnsbotulinism". Bakteriens toxin orsakar en förgiftning genom blockering av nervsignaler till tvärstrimmig muskulatur och antibiotika hjälper därför inte. Anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/botulism/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/botulism/</a>                                             |
| BAKTERIE | <b>Clostridium difficile</b>            | Anaerob sporbildande grampositiv stav. Förekommer som normalflora i tarmen hos en del av befolkningen. Vid antibiotikabehandling kan bakterien växa till när övrig flora rubbas. Om den är toxinbildande kan den ge varierande sjukdomsbild från lindriga diarréer till dödlig toxisk megakolon. Diagnos med PCR genom påvisande av bakterietoxinet i patientens avföring.                                                                        | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/clostridium-difficileinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/clostridium-difficileinfektion/</a> |

Anaerob sporbildande grampositiv stav som förekommer i jorden och tarmen hos en del djur. Enterotoxinbildande arter är en vanlig matförgiftningsbakterie. Sprids genom livsmedel som inte kyls ned snabbt nog då sporer som överlevt tillagningen kan växa till igen. I tarmen bildas sen toxin som ger diarré och buksmärtor. Orsakar även klassisk gasbrand/gasgangrän/nekrotiserande fascit, en ovanlig och allvarlig sjukdom där muskelvävnaden bryts ned. Ses oftare i postoperativa bukinfektioner, sårinfektioner och vid kolecystit.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/clostridium-perfringens-matforgiftning-/>

Anaerob sporbildande grampositiv stav som finns i jorden och tarmen hos många djur över hela världen. Kan orsaka allvarlig sårinfektion genom smitta via sår som kontamineras med jord. Orsakar stelkramp/tetanus där bakterien bildar ett toxin som blocker nervimpulser från vissa celler i ryggmärgen. Obehandlat leder sjukdomen ofta till döden. Vaccin ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet vilket gör sjukdomen ovanlig idag. Anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/stelkramp-/>

Grampositiva stavar tillhörande hudens normalflora. Kallas difteroida (koryneforma) bakterier tillsammans med andra bakterier. Ofta svårt att identifiera art och sällsynt motiverat då de oftast bedöms som kontamination. Upprepade fynd kan tala för relevans.

Grampositiv stav som kan orsaka difteri. Smittar genom nära kontakt med smittförande person. Asymtomatiskt bärarskap förekommer. Ingår i vaccinationsprogrammet varför fall nu är ovanliga. Kan ge svalginfektion, sk äkta krupp samt hudinfektion. Diagnos genom odling. Räknas som allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen och är smittspårningspliktig.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/difteri/>

Grampositiv stav som ingår i hudens normalflora. Kan ge sårinfektion, septikemi och infektioner relaterade till främmandekroppsmaterial. Ses främst hos individer som stått på bredspektrumantibiotika under längre tid.

Grampositiv stav som ingår i hudens normalflora. Kan ge urinvägsinfektioner med stenbildning och ibland urin som påminner om ärtsoppa. Kan även orsaka peritonit, sårinfektion och septikemi.

Svamp som förekommer i jorden över hela världen och kan smitta människa via inhalation. Ger framförallt infektion i CNS hos personer med defekt immunförsvar, främst bland individer med HIV/AIDS.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/cryptococcus/>

Strikt intracellulära kockobaciller med gramnegativ cellväg som är svåra att gramfärga. Orsakar Q(uey)-feber som är ovanligt i Sverige, de flesta har smittats utomlands. Flertalet djur utgör reservoar varför lantbrukare och veterinärer har större risk att drabbas. Smittar främst via inhalerad aerosol. Varierande symptomteckning, från asymtomatiskt till en influensaliknande bild. Anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/q-feber/>

|          |                                        |                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                               |
|----------|----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Cryptosporidium hominis, parvum</b> | 2 arter av cryptosporidier som ger sjukdom hos människa, finns över hela världen. Smitta sker fekalt-oralt. Ger bl.a. vattniga diarréer, buksmärta och feber. Diagnosticerar med PCR på avföring. Anmälningsskyddad sjukdom enligt smittskyddslagen. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/cryptosporidiuminfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/cryptosporidiuminfektion/</a> |
| BAKTERIE | <b>Cutibacterium acnes</b>             | Tidigare benämnd Propionibacterium acnes. Grampositiv anaerob stav som förekommer i hudens normalflora. Kan orsaka opportunistiska infektioner som endokardit och osteomyelit samt i samband med infektioner i främmandekroppsmaterial/implantat.    |                                                                                                                                                                                                                               |

## D

|          |                             |                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                       |
|----------|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Dientamoeba fragilis</b> | Vanligt förekommande tarmprotozo över hela världen. Oklar smittväg och osäkert vilken sjukdomsframkallande förmåga den besitter. Asymptomatiskt bärarskap förekommer, men även symptom som buksmärta och diarré finns beskrivet.                                  | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/dientamoeba-fragilis/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/dientamoeba-fragilis/</a> |
| BAKTERIE | <b>Difteroida stavar</b>    | Ett samlingsnamn för en grupp grampositiva stavar som ofta ingår i hudens normalflora. Anses ha låg sjukdomsframkallande förmåga och ses ofta som kontamination. Innefattar bland annat Corynebacterium spp, Brevibacterium spp, Arcanobacterium spp, Rothia spp. |                                                                                                                                                                                                                       |

## E

|           |                               |                                                                                                                                                                                                                                                                            |  |
|-----------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| BAKTERIE  | <b>Eikenella corrodens</b>    | Gramnegativ stav som förekommer normalt i munhåla, tarm och urogenitalia. Kan orsaka peridontit, luftvägsinfektioner, led- och beninfektioner, sårinfektioner (efter människobett eller slag mot tand), bakteriemi och meningit.                                           |  |
| BAKTERIE  | <b>Enterobacter aerogenes</b> | Gramnegativ stav tillhörande Enterobacteriaceae som finns i tarmens normalflora, i vår omgivning, i mjölkprodukter och på huden. Kan bland annat orsaka opportunistiska infektioner i urinvägar och i bensår, samt ge septikemi hos immundefekta.                          |  |
| BAKTERIE  | <b>Enterobacter cloacae</b>   | Gramnegativ stav tillhörande Enterobacteriaceae som finns i tarmens normalflora, i vår omgivning, i mjölkprodukter och på huden. Kan bland annat ge nosokomial urinvägsinfektion, bakteriemi, lunginflammation och sårinfektion.                                           |  |
| BAKTERIER | <b>Enterobacteriaceae</b>     | En stor familj av gramnegativa stavformade bakterier där många återfinns i tarmens normalflora. Inkluderar både harmlösa och patogena arter som Citrobacter, Enterobacter, E. coli, Klebsiella, Morganella morganii, Proteus, Salmonella, Serratia, Shigella och Yersinia. |  |

|          |                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------|------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Enterobius vermicularis</b>     | Springmask. En rundmask som förekommer över hela världen och är vanlig i Sverige. Lever i tarmen och lägger ägg strax utanför ändtarmsöppningen. Smittar genom att man sväljer ägg eller andas in damm innehållandes ägg. Ger framförallt nattlig klåda kring ändtarm och ibland genitalt hos flickor. Ägg och maskar kan ses vid ändtarmsöppningen och kan fångas med hjälp av tejptest. Maskarna kan på labbet diagnostiseras mha mikroskopi.                                                                                                                         | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/springmaskinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/springmaskinfektion/</a>                                     |
| BAKTERIE | <b>Enterococcus casseliflavus</b>  | Grampositiva kocker som finns i normalfloran i tarmen. Ovanligt fynd vid infektion hos människa. Har Van C, dvs kromosomalt kodad resistens mot vancomycin och kan misstas för VRE.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| BAKTERIE | <b>Enterococcus faecalis</b>       | Grampositiva kocker som finns i normalfloran i tarmen. Den vanligast enterokocken i kliniska isolat. Kan ge asymtomatiskt bärarskap men även infektioner, främst hos sjuka patienter med nedsatt immunförsvar eller postoperativt. Hittas oftast i urinvägar och sår men kan ge septikemi och endokardit. Den är i Sverige känslig mot ampicillin, piperacillin, imipenem och vankomycin men resistent mot cefalosporiner. Kan vara vankomycinresistent, VRE. Diagnos genom odling och v.b. PCR för att påvisa ev. van-gen. Anmälningsspliktigt enligt smitskyddslagen. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vancomycinresistenta-enterokocker-vre/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vancomycinresistenta-enterokocker-vre/</a> |
| BAKTERIE | <b>Enterococcus faecium</b>        | Grampositiva kocker som finns i normalfloran i tarmen. Kan ge asymtomatiskt bärarskap men även infektioner, främst hos sjuka patienter med nedsatt immunförsvar eller postoperativt. Hittas oftast i urinvägar och sår men kan ge septikemi och endokardit. Ofta resistent mot många antibiotika, och kan vara vankomycinresistent, VRE. Diagnos genom odling och v.b. PCR för att påvisa ev. van-gen. Anmälningsspliktigt enligt smitskyddslagen.                                                                                                                      | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vancomycinresistenta-enterokocker-vre/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vancomycinresistenta-enterokocker-vre/</a> |
| BAKTERIE | <b>Enterococcus gallinarum</b>     | Grampositiva kocker som finns i normalfloran i tarmen. Ovanligt fynd vid infektion hos människa. Har Van C, dvs kromosomalt kodad resistens mot vancomycin och kan misstas för VRE.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| BAKTERIE | <b>Escherichia coli</b>            | Gramnegativ stav tillhörande Enterobacteriaceae som finns i tarmens normalflora. Är den vanligaste orsaken till urinvägsinfektion och kan ge infektion på de flesta lokaler som t.ex. septikemi, meningit, sårinfektion, pneumoni, abscess och endokardit. Finns även tarmpatogener som EHEC, ETEC, EPEC, EIEC. EHEC är anmälningsspliktigt enligt smitskyddslagen.                                                                                                                                                                                                     | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/escherichia-coli-infektioner-i-tarmen/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/escherichia-coli-infektioner-i-tarmen/</a> |
| BAKTERIE | <b>Eubacterium species</b>         | Grampositiva anaeroba stavar som återfinns i normalfloran i tarm och munhåla. Ovanligt fynd men kan vid en blandinfektion bidra till sårinfektion och abscessbildning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| PARASIT  | <b>Echinococcus multilocularis</b> | Rävens dvärgbandmask. Förekommer i hela världen, även Sverige. Ovanligt med infektion hos människa, ger dock allvarlig svårbehandlad sådan med tumörliknande växt av cystor, vanligen i lever och lunga. Lång inkubationstid, 5-20 år.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/echinococcus-multilocularis/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/echinococcus-multilocularis/</a>                     |

|          |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                             |
|----------|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Echinococcus granulosus</b>      | Hundens dvärgbandmask. Förekommer i stora delar av världen, var tidigare vanlig i de nordiska länderna men sprids inte längre i Sverige. Bildar cystor med inkapslade larver vanligen i lunga och lever. Kan ta år innan symptom utvecklas pga deras långsamma tillväxt.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/echinococcus-granulosus/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/echinococcus-granulosus/</a> |
| PARASIT  | <b>Entamoeba histolytica</b>        | Amöbor som finns i stora delar av världen men är vanligare i Afrika, Asien och Sydamerika. Kan ge asymtomatiskt bärarskap (vanligast) samt amöbadysenteri. Smittar ffa fekalt oralt genom kontaminerat vatten eller kontaminerade livsmedel. Symptom från lindrig diarré sjukdom till svår dysenteri. Kan sällsynt spridas extraintestinalt, vanligen till levern, och orsaka varhärddar. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom. Entamoeba dispar är apatogen och således inte anmälningspliktig.                                                                                | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/amobainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/amobainfektion/</a>                   |
| BAKTERIE | <b>Erysipelothrix rhusiopathiae</b> | Grampositiv stav som kan orsaka erysipeloid. Finns som en del i normalfloran hos många djur och fisk. Ovanlig sjukdom hos människa och ses främst hos slaktare och fiskare. Ger oftast infektion i huden kring händer/fingrar som får en rödblå/rödlila ton.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/erysipeloid/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/erysipeloid/</a>                         |
| ENZYM    | <b>ESBL-carba</b>                   | Extended spectrum betalactamase utgör ett samlingsnamn för enzym som bryter ner penicilliner och cefalosporiner. ESBL-Carba kan dessutom bryta ner karbapenemer som ofta är enda behandlingsalternativet vid infektion med ESBL-producerande bakterier. Kan bildas av tarmbakterier och generna som kodar för enzymet sitter på plasmider varför resistensgenskaperna kan spridas snabbt. Många är asymtomatiska bärare av dessa bakterier men som vid ev sjukdom riskerar dålig effekt av antibiotikabehandling. Anmälningspliktig enligt smittskyddslagen och smittspårningsplikt föreligger. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/esblcarba/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/esblcarba/</a>                             |

## F

|          |                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                             |
|----------|----------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Francisella tularensis</b>    | Gramnegativ stav som orsakar harpest (tularemi). Förekommer främst bland smågnagare som sorkar i norra Sverige men har spridit sig till både Svealand och Götaland. Smittar människa via myggbett, direktkontakt med infekterat djur, intag av smittat vatten och inandning av kontaminerat damm. Kan ge feber, illamående, lokalt sår, huvudvärk, pneumoni och lymfadenopati. Anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/harpest/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/harpest/</a> |
| BAKTERIE | <b>Fusobacterium necrophorum</b> | Anaerob gramnegativ stav som ingår i normalfloran i munhåla, tarm och vagina. Kan orsaka tonsillit och halsinfektionen Lemierres sjukdom vilket är en primär halsinfektion med septisk spridning via trombos i vena jugularis. Vanligare som del i blandflora vid buk- och peritonsillära abscesser.                                                                                                                              | <a href="https://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=3037">https://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=3037</a>                                                                             |
| BAKTERIE | <b>Fusobacterium nucleatum</b>   | Anaerob gramnegativ stav som ingår i normalfloran i munhåla, tarm och vagina. Kan orsaka akut nekrotiserande gingivit, peritonsillära abscesser och bukabscesser.                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                             |

## G

|          |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Gardnerella vaginalis</b>   | Gramlabil stav som ingår i den normala vaginalfloran. Associerad med bakteriell vaginos men huruvida den orsakar tillståndet eller inte är omdiskuterat. Kan orsaka endometrit, postpartumsepsis och infektion efter abort samt infektion hos nyfödda. Kan finnas i uretra hos män men med tveksam sjukdomsorsakande förmåga.                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| BAKTERIE | <b>Gemella morbillorum</b>     | Grampositiv kock. Normalflora i övre luftvägarna. Kan sällsynt orsaka infektion som septikemi, abscesser och endokardit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| PARASIT  | <b>Giardia lamblia</b>         | Protozo med global spridning. Orsakar giardiasis, en tarminfektion med diarré, magkramper och viktminskning. Kan även ge asymtomatiskt bärarskap. Smittar fekalt oralt. Diagnos genom PCR och påvsning av cystor i avföringsprov. Enligt smittskyddslagen en allmänfarlig och anmälningspliktig sjukdom med smittspårningsplikt.                                                                                                                                                    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/giardiainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/giardiainfektion/</a>                                                   |
| BAKTERIE | <b>Granulicatella adiacens</b> | Grampositiv kock, tillhörande alfastreptokockerna. Finns normalt i munnen och på huden, kan orsaka endokardit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| BAKTERIE | <b>Grupp A-streptokocker</b>   | Betahemolyserande streptokocker grupp A, GAS, Streptococcus pyogenes. Ger en klar hemolys på blodagarplattor, så kallad betahemolys, jämfört med alfa hemolys som är en grön hemolys. Orsakar tonsillit, impetigo, stjärtlfluss, erysipelas, septikemi, nekrotiserande fascit, barnsängsfeber m.m. Sprids genom direktkontakt, indirekt kontakt via föremål och droppsmitta. Invasiv infektion är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen. Erfarenhetsmässigt penicillinkänsliga. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/betahemolytiska-grupp-a-streptokocker-gas/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/betahemolytiska-grupp-a-streptokocker-gas/</a> |
| BAKTERIE | <b>Grupp B-streptokocker</b>   | Betahomlyserande streptokocker grupp B, GBS, Streptococcus agalactiae. Tillhör normala tarmfloran samt vaginal- och uretrafloran. Kan bl.a. orsaka meningit och septikemi hos det nyfödda barnet i samband med förlossning om modern är koloniserad. Tveksamt patogen i                                                                                                                                                                                                             | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/grupp-b-streptokocker-gbs/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/grupp-b-streptokocker-gbs/</a>                                 |
| BAKTERIE | <b>Grupp C-streptokocker</b>   | Betahemolyserande streptokocker grupp C, GCS, Streptococcus dysgalactiae subsp. equisimilis. Kan bl.a. ge tonsillit, sårinfektion och septikemi. Erfarenhetsmässigt penicillinkänsliga.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| BAKTERIE | <b>Grupp G-streptokocker</b>   | Betahemolyserande streptokocker grupp G, GGS, Streptococcus dysgalactiae subsp. equisimilis. Kan bl.a. ge tonsillit, sårinfektion och septikemi. Erfarenhetsmässigt penicillinkänsliga.                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                 |

## H

|          |                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Haemophilus influenzae</b>     | Gramnegativ stav. Kan förekomma i normalfloran hos barn och kan orsaka infektioner som pneumoni, otit, konjunktivit samt invasiva infektioner som septikemi, meningit, ledinfektion, endokardit och epiglottit. I den allmänna vaccinationsprogrammet ingår H. influenzae typ b som oftast orsakar de invasiva infektionerna. Invasiva infektioner är enligt smittskyddslagen anmälningspliktigt. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/haemophilus-influenzae-invasiv/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/haemophilus-influenzae-invasiv/</a> |
| BAKTERIE | <b>Haemophilus parainfluenzae</b> | Gramnegativ stav. Ingår i den normala övre luftvägsfloran. Kan bl.a. orsaka septikemi, endokardit och sällsynt meningit.                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Hafnia alvei</b>               | Gramnegativ stav tillhörande enterobacteriaceae som förekommer normalt i tarmfloran. Kan orsaka infektion i sår och urinvägar samt abscesser.                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>Helicobacter pylori</b>        | Gramnegativ stav. Kan orsaka gastrit samt sår i duodenum och ventrikel. Starkt samband till magcancer. Oklar smittväg men antagligen via avföring. Kan odlas och påvisas med antigen och antikroppar.                                                                                                                                                                                             | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/helicobacter-pylori-infektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/helicobacter-pylori-infektion/</a>   |

## K

|          |                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
|----------|---------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| BAKTERIE | <b>Kingella kingae</b>                      | Gramnegativ stav som finns i urogenitalfloran samt övre luftvägarna. Är en vanlig orsak till ben- och ledinfektioner hos små barn, samt sällsynt orsak till endokardit, septisk artrit och septikemi hos vuxna.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |  |
| BAKTERIE | <b>Klebsiella oxytoca</b>                   | Gramnegativ stav , tillhörande Enterobacteriaceae och utgör normalflora i faeces. Förekommer även i jord och vattensamlingar över hela världen. Samma sjukdomspanorma som Klebsiella pneumoniae.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |  |
| BAKTERIE | <b>Klebsiella pneumoniae</b>                | Gramnegativ stav , tillhörande Enterobacteriaceae och är normalflora i faeces samt förekommande i jord och vattensamlingar över hela världen. Kan vara en ofarlig omgivningsbakterie men många stammar kan ge upphov till svåra infektioner som sepsis, lunginflammation, urinvägsinfektion och sårinfektion.                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
| BAKTERIE | <b>Koagulasnegativa stafylokocker (KNS)</b> | Grampositiva kocker. En grupp av stafylokocker som skiljer sig från S. aureus genom att inte producera enzymet koagulas. Vanligaste bakterien i gruppen koagulasnegativa stafylokocker (50 talet arter) är S. epidermidis. Finns i normalfloran på huden och har låg sjukdomsframkallande förmåga. Kan dock orsaka infektion i samband med främmande kroppsmaterial så som katetrar och ben- och ledproteser i form av biofilmrelaterade infektioner. Är ofta resistent mot isoxazolympenicilliner. Förekommer ofta som föroreningar t.ex. i blododlingar. En mer virulent KNS är S. lugdunensis. |  |

# L

|          |                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----------|-------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Lactobacillus species</b>  | Grampositiva stavar som ingår i normalfloran vaginalt, i munhåla och tarm. Låg sjukdomsframkallande förmåga men allvarliga infektioner hos immunsupprimerade individer förekommer, som bakteriemi, endokardit och UVI. Förekommer i dentala karies vilket kan vara en ingångsport vid bakteriemi. Anses i vagina skydda mot patogen kolonisering. Avsaknad av växt av laktobaciller i cervixprov bedöms som rubbad normalflora. Minskad andel laktobaciller anses vara ett av kännetecknen vid bakteriell vaginos. |                                                                                                                                                                                                                                                       |
| BAKTERIE | <b>Lactococcus species</b>    | Grampositiva kocker som är besläktade med enterokocker och streptokocker. Låg sjukdomsframkallande förmåga, kan kontaminera kliniska prover. Fall associerade till endokardit, septikemi, osteomyelit, peritonit och ledinfektioner finns beskrivna.                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                       |
| BAKTERIE | <b>Legionella pneumophila</b> | Gramnegativ stav förekommandes i vatten och jord. Kan ge allvarlig lunginflammation s.k. legionärassjuka, speciellt hos immunsupprimerade individer. Kronisk bärarskap förekommer inte. Smittar genom inandning av jord eller vatten i aerosolform. Kan även orsaka pontiacfeber som är en lindrigare självläkande infleunsaliknande infektion. Diagnos genom PCR på djupa luftvägsprover. Anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen.                                                  | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/legionellainfektion-och-pontiacfeber/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/legionellainfektion-och-pontiacfeber/</a> |
| PARASIT  | <b>Leshmania spp</b>          | Flera arter av protozoer som orsakar Leishmaniasis, bl.a. L. tropica, L. braziliensis och L. donovani. Förekommer inte i Sverige men i tropiska och subtropiska regioner samt kring medelhavsområdet. Smittar via sandmyggor. Ger olika sjukdomsbild, som kutan leishmaniasis med stort hudsår, subkutan böld och en visceral form med feber, viktnedgång och diarré som är dödlig utan behandling.                                                                                                                | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/leishmaniainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/leishmaniainfektion/</a>                                   |
| BAKTERIE | <b>Leptospira interrogans</b> | Spiroketer som orsakar leptospiros. Sprids genom kontakt med urin från smittade djur som råttor och andra gnagare. Ger en sjukdomsbild från asymptomatisk infektion till influensaliknande symptom och septikemi. Ovanlig sjukdom i Sverige. Anmälningspliktig enligt smittskyddslagen.                                                                                                                                                                                                                            | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/leptospirainfektion-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/leptospirainfektion-/</a>                                 |
| BAKTERIE | <b>Listeria monocytogenes</b> | Grampositiv stav förekommande i tarmfloran och i omgivningen (t.ex. jord och vatten). Kan tillväxa i kylskåpstemperatur och smitta via livsmedel. Ofarlig för de flesta, symptomgivande infektion är ovanligt. Kan drabba immunsupprimerade och gravida och orsaka septikemi och meningit. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom.                                                                                                                                                                   | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/listeriainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/listeriainfektion/</a>                                       |

# M

|          |                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Meningokocker</b>                                   | Beteckning för <i>Neisseria meningitidis</i> , se mer under <i>Neisseria meningitidis</i> .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meningokockinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meningokockinfektion/</a>                                     |
| BAKTERIE | <b><i>Micrococcus</i> spp.</b>                         | Grampositiva kocker. Besläktade med koagulasnegativa stafylokocker, KNS. Förekommer som normalflora på huden och i omgivningen. Låg sjukdomsframkallande förmåga men är opportunistiska patogener som kan orsaka endokardit, pneumoni och sepsis hos immunsupprimerade individer.                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b><i>Moraxella catarrhalis</i></b>                    | Gramnegativa kockoida bakterier. Kan bl.a. orsaka luftvägsinfektioner, ögoninfektioner, otit, sinuit, meningit, septikemi och endokardit. Förekommer i luftvägarnas normalflora, framför allt hos barn. De flesta bildar betalaktamas.                                                                                                                                                                                                                             | <a href="http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Moraxella_catarrhalis-%C3%96L">http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Moraxella_catarrhalis-%C3%96L</a>                                                                               |
| BAKTERIE | <b><i>Morganella morganii</i></b>                      | Gramnegativ stav tillhörande Enterobacteriaceae. Kan orsaka urinvägsinfektion, septikemi, sårinfektion och sällsynt meningit.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                           |
| BAKTERIE | <b>MRSA, meticillinresistent staphylococcus aureus</b> | Grampositiv kock. Har <i>mec</i> -genen som medför resistens mot alla betalaktamantibiotika. Ett stort sjukhushygieniskt problem. Sprids genom kontaktsmitta. Kan orsaka mycket allvarliga och svårbehandlade infektioner som sårinfektion, sepsis, infektion av främmande kroppsmaterial och endokardit med hög dödlighet, men kan också ge asymtomatiskt bärarskap. Kan ofta behandlas med vankomycin och linezolid. Anmälningsskydd enligt smittskyddslagen.    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meticillinresistent-stafylokocker-mrsa/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meticillinresistent-stafylokocker-mrsa/</a> |
| BAKTERIE | <b><i>Mycobacterium leprae</i></b>                     | Orsakar lepra, tidigare kallat spetälska. Ses numera främst i tropiska områden. Sprids via luften. Bakterien lever i hud och nerver där den kan orsaka känselbortfall, förlamning och hudförändringar som kan deformera utseendet.                                                                                                                                                                                                                                 | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/lepra/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/lepra/</a>                                                                   |
| BAKTERIE | <b><i>Mycobacterium tuberculosis</i></b>               | Turbekelbakterien, grampositiv syrafast aerob stav. Orsakar tuberkulos, TBC. En av de mest spridda infektionssjukdomarna i världen. Sprids genom upphostningar då det är en luftburen smitta. Kan finnas latent i kroppen under en hel livstid. De flesta organ kan drabbas men vanligast är lungorna. Diagnos genom odling och PCR. I Sverige erbjuds vaccination enbart till särskilda riskgrupper. Klassas enligt smittskyddslagen som en allmänfarlig sjukdom. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/tuberkulos-tbc/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/tuberkulos-tbc/</a>                                                 |
| BAKTERIE | <b><i>Mycoplasma genitalium</i></b>                    | Små bakterier som saknar cellvägg. Sexuellt överförbar sjukdom som ofta inte ger några symptom men kan ge sveda och klåda vid miktation samt flytningar och i ovanliga fall salpingit eller epididymit. Diagnos med PCR. Smittan regleras inte av smittskyddslagen.                                                                                                                                                                                                | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mycoplasma-genitalium/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mycoplasma-genitalium/</a>                                   |
| BAKTERIE | <b><i>Mycoplasma pneumoniae</i></b>                    | Små bakterier som saknar cellvägg. Luftburen droppsmitta. Vanligaste orsaken till pneumoni i åldern 20-30 år. Diagnos genom PCR på luftvägsprov. Vaccin saknas.                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mycoplasma-pneumoniae-infektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/mycoplasma-pneumoniae-infektion/</a>               |

## N

|          |                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                       |
|----------|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Naegleria fowleri</b>                                         | En frilevande amöba som lever i sötvatten och fuktig jord över hela världen. Smittar vanligen via bad i varmt stillastående vatten i insjöar och otillräckligt klorerade pooler där man får vatten i näsan. Kan även smitta via nässköljning med förorenat vatten. Kan via nässlemhinnan och luktnerven ta sig till hjärnan och ge upphov till primär amöbameningoencefalit (PAM) med mycket hög dödlighet (95%).                                                         | <a href="http://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=4003">http://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=4003</a>                                                                                                         |
| PARASIT  | <b>Necator americanus</b>                                        | Rundmaskar (nematoder) som kallas hakmaskar då de hakar sig fast i slemhinnan i tarmen. Förekommer i tropikerna men i Sverige endast som importfall. Ägg kommer ut med avföringen till jorden där larverna kan pentera huden på fötterna och till slut nå tarmen. Kan ge lätt klåda när de tar sig in i huden samt lätta luftägsbesvär när de passerar lungorna. I tarmen lever den på blod och kan ge upphov till svår anemi. Diagnos genom mikroskopi på avföringsprov. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/hakmaskinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/hakmaskinfektion/</a>         |
| BAKTERIE | <b>Neisseria gonorrhé</b>                                        | Orsakar könssjukdomen gonorrhé. Kan ge uretrit, cervicit, salpingit, prostatitis och epididymit m.m. samt infektera svalg och ändtarm. Vanligen sexuellt överförd smitta men kan vid förlossning överföras till barnet och orsaka ögoninflammation och lunginflammation. Är enligt smittskyddslagen en allmänfarlig sjukdom med anmälnings- och smittspårningsplikt. Ofta nedsatt känslighet mot olika antibiotika.                                                       | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/gonorre-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/gonorre-/</a>                         |
| BAKTERIE | <b>Neisseria meningitidis</b>                                    | Gramnegativa kocker. Kan orsaka meningit och septikemi men asymtomatiskt bärarskap i nasopharynx och svalg förekommer hos ca 10 % av befolkningen. Har även sällsynt hittats i bl.a. perikardvätska och ledvätska. Sprids som luftburen droppsmitta. Meningokockinfektion är enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom.                                                                                                                                        | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meningokockinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/meningokockinfektion/</a> |
| BAKTERIE | <b>Neisseria waeveri</b>                                         | Gramnegativ stav som kan orsaka infektion efter djurbett.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                       |
| BAKTERIE | <b>Neisseria sp övriga</b>                                       | Neisseriearter som <i>elongata</i> , <i>flavescens</i> , <i>sicca</i> , <i>subflava</i> m.fl. är lågpatogeta och ses som luftvägarnas normalflora i de flesta fall.                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                       |
| BAKTERIE | <b>Nocardia sp, ex N. asteroides, N. brasiliensis, N. caviae</b> | Grampositiva stavar, omgivningsbakterier som förekommer i jord och vatten. Kan orsaka opportunistiska infektioner bl.a. i luftvägarna hos immunsupprimerade och predisponerade individer. Traumatisk implantation i sår är inte ovanligt. Infektion kan även spridas och drabba CNS samt orsaka endokardit. Diagnos genom odling där frågeställningen måste anges på remissen.                                                                                            | <a href="http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Nocardia">http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Nocardia</a>                                                                                     |

## O

En maskinfektion som kan ge upphov till olika sjukdomsvarianter, bl.a. River blindness. Finns i tropiska Afrika, Mellanamerika och norra Sydamerika. Smittar via knott som finns i strömmande vattendrag. Onchocerca är en rundmask (nematod) med komplicerad livscykel där den som vuxen utsöndrar larver (mikrofilarier). Mikrofilarierna finns i huden och kan ge hudutslag och klåda. De kan också nå ögonen och orsaka glaukom - river blindness.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/onchocerciasis/>

## P

|          |                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                               |
|----------|---------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Pantoea agglomerans</b>      | Gramnegativ stav tillhörande enterobacteriaceae, del av normalfloran i tarmen. Kan orsaka opportunistiska infektioner som urinvägsinfektioner och bensår samt septikemi hos immunsupprimerade.                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                               |
| BAKTERIE | <b>Pasteurella multocida</b>    | Gramnegativ stav. Förekommer i munhåla hos katt och hund. Kan ge upphov till infektion efter djurbett eller om djuret slickar på ett sår. Kan även orsaka infektioner som sepsis, meningit, endokardit, pneumoni m.m.                                                                                                                                                                                   | <a href="http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Pasteurella_multocida">http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se/w/Pasteurella_multocida</a>                                                                   |
| BAKTERIE | <b>Peptostreptokocker</b>       | Anaeroba grampositiva kocker, tillhör människans normalflora. Kan orsaka opportunistiska infektioner som abscesser, endokardit, bakteriem m.m.                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                               |
| PARASIT  | <b>Plasmodium spp</b>           | Protozoer som orsakar malaria. Vivax, falciparum, ovale, malarie och knowlesi är arter som sprids via myggor och orsakar sjukdom hos människan genom att infektera de röda blodkropparna. Förekommer i tropikerna. Ger klassiskt återkommande feber och frossa med några dagars mellanrum. Diagnos genom snabbtest, mikropskopi på blodprov och PCR. Anmälningspliktig sjukdom enligt smittskyddslagen. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/malaria/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/malaria/</a>                                   |
| BAKTERIE | <b>Plesiomonas shigelloides</b> | Gramnegativ stav som framförallt ses i Afrika, Japan och Indien men kan även förekomma på våra breddgrader. Kan orsaka diarré. Smittar via förorenat dricksvatten och livsmedel vanligen fisk och skaldjur. Diagnos genom PCR-panel på avföringsprov.                                                                                                                                                   | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/plesiomonas-shigelloides/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/plesiomonas-shigelloides/</a> |
| SVAMP    | <b>Pneumocystis jirovecii</b>   | En svamp som kan ge upphov till lunginflammation hos immunsupprimerade individer. Diagnos genom immunofluorescens teknik samt DNA-påvisning med PCR.                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pneumocystisinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pneumocystisinfektion/</a>       |
| BAKTERIE | <b>Pneumokocker</b>             | Var god se Streptococcus pneumoniae                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                               |
| BAKTERIE | <b>Porphyromonas spp</b>        | Gramnegativa anaeroba stavar. Förekommer i munhålefloran, urogenitalt och i tarmen. Kan orsaka infektioner på flera delar av kroppen, t.ex. i munhålan så som periodontit och gingivit och intraabdominellt med bakteriell vaginos och appendicit.                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                               |

|          |                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                     |
|----------|--------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Prevotella spp</b>          | Gramnegativa anaeroba stavar i munhåla, luftvägar och tarm. Kan bl.a. orsaka alla typer av orala infektioner, endometrit, sårinfektioner, bettinfektioner (både av människa och djur), abscesser och osteit.                                                                                                      |                                                                                                                     |
| BAKTERIE | <b>Propionibacterium acnes</b> | Se Cutibacterium acnes                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                     |
| BAKTERIE | <b>Proteus spp</b>             | P. mirabilis, vanligast, och P. vulgaris är gramnegativa stavar tillhörande Enterobacteriaceae som förekommer i tarmens normalflora. Kan orsaka bl.a. urinvägsinfektioner, sårinfektioner, bakteriemi och sällsynt meningit. De är ureasproducerande bakterier vilket kan leda till konkrement i urinvägarna.     |                                                                                                                     |
| BAKTERIE | <b>Providencia spp.</b>        | T.ex Providencia rettgeri. Relativt ovanliga gramnegativa stavar tillhörande Enterobacteriaceae. Kan orsaka infektioner som urinvägsinfektioner, bakteriemi, sårinfektion och meningit.                                                                                                                           |                                                                                                                     |
| BAKTERIE | <b>Pseudomonas aeruginosa</b>  | Gramnegativa aeroba stavar. Vanligt förekommande i vatten och jord och kan kolonisera ytor på sjukhus. Kan orsaka infektioner i sår, urinvägar, bakteriemi, extern otit, pneumoni, ögoninfektion, endokardit, meningit m.m. Klinisk vitkig patogen hos patogener med cystisk fibros. Ökande resistensproblematik. | <a href="https://www.cdc.gov/hai/organisms/pseudomonas.html">https://www.cdc.gov/hai/organisms/pseudomonas.html</a> |

## R

|          |                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                   |
|----------|----------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Rickettsia prowazekii</b>                                         | Sprids via kropps- eller klädlöss och orsakar s.k. fläckfeber, även känt som fläcktyfus och "äka" tyfus. Tidigare mycket utbredd sjukdom som förekommit i svåra tider som krig vilken orsakat mycket lidande. Diagnos genom antikroppspåvisning i blod.          | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/flackfeber/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/flackfeber/</a> |
| BAKTERIE | <b>Rothia spp som R. dentocariosa, R. mucilaginosa och R. aeria.</b> | Grampositiva kocker eller stavar som förekommer i munhålan och övre luftvägarnas normalflora. Brukar placeras under beteckningen difteroida stavar. Lågvirulenta opportunistiska patogener som kan orsaka endokardit, bakteriemi och främmandekroppsinfektioner. |                                                                                                                                                                                                   |

## S

|          |                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                     |
|----------|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b>Salmonella enterica</b> | Gramnegativa stavar tillhörande Enterobacteriaceae, förekommer över hela världen men i Sverige är det ovanligt att livsmedel är smittade. Alla klinisk relevanta stammar tillhör arten enterica som indelas i 2000 serotyper där serotypsnamnet används som "artnamn" till vardags. S. enteritidis och S. typhimurium är de vanligaste serotyperna. Kan ge gastroenterit samt tyfoidfeber (septisk salmonellos) samt ge uppgov till reaktiv artrit. Klassas enligt smittskyddslagen som en allmänfarlig sjukdom | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/salmonellainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/salmonellainfektion/</a> |
|----------|----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|          |                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------|-------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Schistosomiasis haematobium</b>  | Ger s.k. snäckfeber eller bilharzios. Ett stort problem globalt. Är trematoder, flundremaskar vars larver kan penetrera hud och slemhinna, ta sig vidare till blodet där larverna blir maskar som sedan tar sig till olika organ. Ger symptom i de olika organen och kan ge klåda i huden. Smittar via larvinnehållande sötvatten, några sekunders exposition kan räcka.                                                                                                                                                                                          | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/snackfeber/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/snackfeber/</a>                                                       |
| BAKTERIE | <b>Serratia spp</b>                 | Gramnegativa stavar tillhörande enterobacteriaceae, återfinns i tarmfloran. Kan orsaka bl.a. urinvägsinfektion, septikemi, osteit, meningit och sårinfektioner.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| BAKTERIE | <b>Shigella spp</b>                 | Gramnegativa stavar tillhörande enterobacteriaceae, kan ge upphov till sk rödsöt. Fyra olika species; S. dysenteriae, S. flexneri S. boydii och S. sonnei. Kan ge gastrointestinal infektion gneom fekal-oral smitta där förorenade livsmedel är den vanligaste orsaken. Kan invadera tarmslemhinnan och ge blodig avföring. Diagnos genom PCR på avföringsprov. Klassas enligt smittskyddslagen som en allmänfarlig sjukdom.                                                                                                                                     | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/shigellainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/shigellainfektion/</a>                                         |
| BAKTERIE | <b>Staphylococcus aureus</b>        | Grampositiv kock. Kan förekomma som del i hudfloran, ofta kring näsan. Orsaka bl.a. abscesser, impetigo, sårinfektioner, endokardit, bakteriemi, ben- och ledinfektioner samt meningit. Kan även ge upphov till toxinutlöst matförgiftning.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/staphylococcus-aureus-matforgiftning-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/staphylococcus-aureus-matforgiftning-/</a> |
| BAKTERIE | <b>Stenotrophomonas maltophilia</b> | En gramnegativ stav som trivs i fuktig miljö. Den har låg sjukdomsframkallande förmåga men isoleras av och till från urinvägar (KAD), bensår och abscesser. Kan ge meningit och bakteriemi. För Stenotrophomonas gäller att den kliniska effekten av behandling med andra medel än trimetoprim-sulfa är okänd eller dåligt dokumenterad.                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                         |
| BAKTERIE | <b>Streptococcus pneumoniae</b>     | Pneumokocker, grampositiva kocker där det finns ett 90-tal olika serotyper. Är den vanligaste orsaken till bakteriella luftvägsinfektioner samt en vanlig orsak till meningit och sepsis. Förekommer över hela världen. Bärarskap i näsan hos små barn är väldigt vanligt vilka ofta utgör smittkälla. Diagnos genom odling. Pneumokocker med nedsat känslighet för Penicillin G är enligt smittskyddslagen en allmänfarlig sjukdom och ska anmälas till smittskyddsläkaren. Invasiv pneumokockinfektion är enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom. | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pneumokockinfektion-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pneumokockinfektion-/</a>                                   |

## T

|         |                                       |                           |
|---------|---------------------------------------|---------------------------|
| PARASIT | <b>Taenia saginata, Taenia solium</b> | Var god se under Bandmask |
|---------|---------------------------------------|---------------------------|

|          |                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                       |
|----------|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PARASIT  | <b>Toxoplasma gondii</b>                                            | En protozo som orsakar toxoplasmos. Utsöndras i avföringen ffa hos katter. Smittar vanligen via otillräckligt uppvärmt kött eller grönsaker och bär. Kan smitta foster via moderkakan vilket kan orsaka hjärnskador och/eller blindhet. De flesta får inga symptom men kan ge en influensaliknande sjukdom. Ger sen i regel en latent infektion som kan reaktivera senare i livet vid immunsuppresion. Diagnos genom påvisande av antikroppar i blodet och PCR.                                                                                                                                                                                                                                                                | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/toxoplasmos-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/toxoplasmos-/</a>                 |
| PARASIT  | <b>Trematoder</b>                                                   | Flundremaskar. Stor grupp av maskar där en del kan orsaka sjukdom hos människa. Den viktigaste är Schistosoma som kan orsaka snäckfeber.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trematodinfektioner/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trematodinfektioner/</a>   |
| BAKTERIE | <b>Treponema pallidum</b>                                           | En spiroket som orsakar syfilis, "lues". Tidigare mycket vanligt i Sverige. Sexuellt överförbar smitta, men blodsmitta förekommer också och ett foster kan smittas via moderkakan. Ger vid primär syfilis genitala sår, i sekundärstadiet feber, utslag och svullna lymfkörtlar. Efter lång tid kan det uppstå skada på hjärna och hjärta. Klassas som allmänfarlig sjukdom, anmälnings- och smittspårningsplikt föreligger. Diagnos genom påvisande av antikroppar i blodet.                                                                                                                                                                                                                                                  | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/syfilis-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/syfilis-/</a>                         |
| PARASIT  | <b>Trichomonas vaginalis</b>                                        | Parasit förekommande i hela världen som kan orsaka en sexuellt överförbar infektion. Globalt sett vanlig orsak till genitala besvär som klåda, sveda och flytningar, dock relativt ovanlig i Sverige. Ger asymptomatisk infektion hos många av de smittade.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trikomonasinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trikomonasinfektion/</a>   |
| PARASIT  | <b>Trichuris trichiura</b>                                          | En piskmask som hör till rundmaskarna (trematoder), orsakar sjukdomen trichuriasis. Vi kan få i oss ägg vi förorenade livsmedel varefter vuxna maskar utvecklas i tjocktarmen. De flesta får inga symptom men diarré kan förekomma. Diagnos genom mikroskopi på avföring.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/piskmaskinfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/piskmaskinfektion/</a>       |
| PARASIT  | <b>Trikinos</b>                                                     | Ovanligt i Sverige men internationellt finns flera arter. Vanligaste i Sverige är Trichinella spiralis, en rundmask. Smittar genom otillräckligt berett griskött (de dör vid upphettning till minst 68 grader), samt häst- och björnkött. Djuren kan äta kött som innehåller larver (trikiner) från masken varvid dessa larver fristätts i magtarmkanalen och utvecklas till vuxna maskar. Nya larver produceras som sprids via blod och lymfa ut i tvärtrimmig muskulatur där de kapslas in i cystor. Symptombilden varierar från symptomfritt till dödliga fall. Kan ge diarré, allergiska tillstånd, feber, blödningar i öga och under naglar. Diagnos genom serologi. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trikinos-/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trikinos-/</a>                       |
| PARASIT  | <b>Trypanosoma brucei gambiense, Trypanosoma brucei rhodesiense</b> | Protozo som orsakar Afrikansk sömnysjuka. Har en komplicerad livscykel med djur och människa som reservoar. Smittar via Tsetseflugan och finns bara i de delar av Afrika där flugan finns. Den östafrikanska varianten ger symptom bl.a. i form av ett typiskt sår med svullnad och värmeökning kring platsen för bittet, allmänsymptom, feber, lymfkörtelförstoring och senare hjärninflammation. Finns även en västafrikansk variant med mer kronisk karaktär.                                                                                                                                                                                                                                                               | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trypanosomainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/trypanosomainfektion/</a> |

Protozo rsakar Chagas sjukdom i central- och sydamerika. Mindre däggdjur utgör reservoar och smittar människor via blodsugande skinnbaggar som har parasiten i sin avföring varefter man kliar in parasiten i bittet. Ger ofta en asymptomatisk infektion men kan också ge en akut och en kronisk variant där den senare kan ge myokardit och hjärtarytmier samt perifera nervskador senare i livet.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/chagas-sjukdom/>

## V

BAKTERIE

**Vibrio cholerae**

Gramnegativa böjda stavar, vanligt förekommande i marina miljöer. Orsakar "äkta kolera" med kraftiga diarréer och dehydrering med hög dödlighet utan behandling. Två serotyper, O1 och O139 kan producera ett enterotoxin, koleratoxin, vilka associeras till koleraepidemierna. Sprids via förorenat dricksvatten. Finns inte i Sverige. Klassas enligt smittskyddslagen som allmänfarlig sjukdom. Diagnos genom PCR och odling på faeces.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/kolera-/>

BAKTERIE

**Vibrio parahemolyticus**

Gramnegativa böjda stavar, vanligt förekommande i marina miljöer. Förekommer i våra vatten men bildar ej koleratoxin. Sprids vanligen via rå fisk och skaldjur, kan orsaka gastroenterit. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vibrio-parahemolyticus-/>

BAKTERIE

**Vibrio vulnificus**

Gramnegativa böjda stavar, vanligt förekommande i marina miljöer. Förekommer i våra vatten men bildar ej koleratoxin. Kan orsaka badsårsfeber, sepsis och pneumoni. Smittar via sår som kommer i kontakt med kontaminerat vatten. Diagnos genom odling. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vibrio-vulnificus/>

BAKTERIE

**VRE**

Enterokocker resistent mot vankomycin vilket är ett viktigt preparat vid behandling av enterokocker. Är eller kan bli resistent mot alla antibiotika och sprids lätt i sjukhusmiljö. Infektioner uppstår främst hos svårt sjuka personer postoperativt eller vid nedsatt immunförsvar. Kan även ge asymptomiskt bärarskap. Enligt smittskyddsalgen anmälningspliktigt och skall föranleda smittspårning.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/vancomycinresistenta-enterokocker-vre/>

## W

PARASIT

**Wucheria bancrofti**

En rundmask som kan orsaka elefantsjukan, kallas även filarios. Förekommer i den tropiska världen, inte i Sverige. Smittar via infekterade myggor. Maskarna huserar i lymfkärl där de utsöndrar larver (mikrofilarier). De kan ge allergiska reaktioner och rent mekaniskt störa lymfströmmen vilket leder till lymfödem. Huden drabbas ofta av bakteriella sekundärinfektioner.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/filariainfektion/>

## Y

|          |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                  |
|----------|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| BAKTERIE | <b><i>Yersinia enterocolitica</i></b> | Gramnegativ stav, förekommer över hela världen. Sprids sannolikt via förorenade livsmedel eller vatten, smittan förekommer t.ex. hos svin. Kan ge gastroenterit liksom feber, huvudvärk och utslag. Diagnos genom PCR och odling på avföringsprov. Enligt smittskyddslagen en anmälningspliktig sjukdom | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/yersiniainfektion/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/yersiniainfektion-/</a> |
| BAKTERIE | <b><i>Yersinia pestis</i></b>         | Gramnegativ stav tillhörande Enterobacteriaceae. Orsakar pest och Digerdöden som härjade i Europa på medeltiden. Förekommer i Asien, Afrika och Amerika med gnagare som reservoar. Klassas som allmänfarlig sjukdom enligt smittskyddslagen.                                                            | <a href="https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pest/">https://www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/pest/</a>                            |